

www.rennebu.kommune.no

Progresjonsplaner

for fagområdene
i rammeplan for barnehagens
innhold og oppgaver

Lokale planer for barnehagene i Rennebu kommune

Ferdigstilt 1.januar 2012

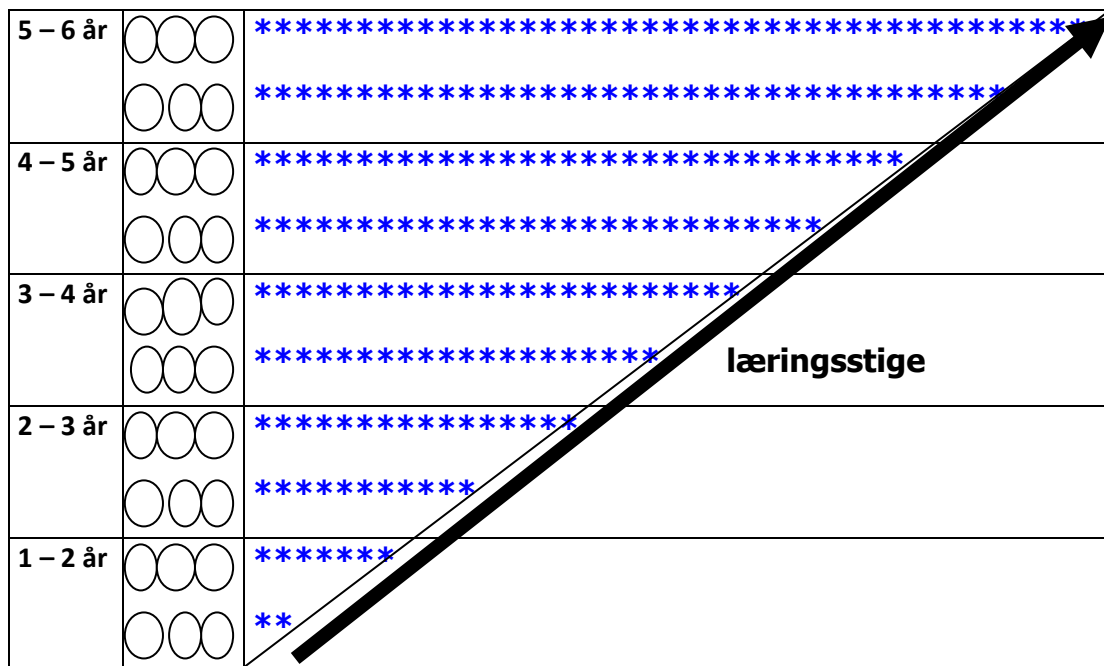
PROGRESJON: Gjennom progresjon vil barna oppleve at hvert barnehageår innebærer nye opplevelser og erfaringer, samtidig som noe gjentar seg. Progresjon handler om å skape mening i barnas liv.

Barnehagen skal gi barna opplevelser som skaper mestring, tilpasset deres alder, modenhet og individuelle utvikling.

ILLUSTRASJON PÅ PROGRESJON OG LÆRING

○ grunnleggende behov som alle trenger å få oppfylt uansett alder (for eksempel omsorg, gode sosiale relasjoner, respekt, anerkjennelse, empati)

* = behov for utfordringer og opplevelser som "fylles på" etter hvert som barnet blir eldre (som for eksempel lek, interesser, erfaringer, opplevelser, utfordringer)

BARNES DANNINGS- OG LÆRINGSMILJØ:

Barnehageloven § 1 Formål:

Barnehagen skal i samarbeid og forståelse med hjemmet ivareta barnas behov for omsorg og lek, og fremme læring og danning som grunnlag for allsidig utvikling. Barnehagen skal bygge på grunnleggende verdier i kristen og humanistisk arv og tradisjon, slik som respekt for menneskeverdet og naturen, på åndsfrihet, nestekjærlighet, tilgivelse, likeverd og solidaritet, verdier som kommer til uttrykk i ulike religioner og livssyn og som er forankret i menneskerettighetene.

Barna skal få utfolde skaperglede, undring og utforskertrang. De skal lære å ta vare på seg selv, hverandre og naturen. Barna skal utvikle grunnleggende kunnskaper og ferdigheter. De skal ha rett til medvirkning tilpasset alder og forutsetninger. Barnehagen skal møte barna med tillit og respekt, og anerkjenne barndommens egenverdi. Den skal bidra til trivsel og glede i lek og læring, og være et utfordrende og trygt sted for fellesskap og vennskap. Barnehagen skal fremme demokrati og likestilling og motarbeide alle former for diskriminering.

Barnehageloven § 2 Barnehagens innhold, femte ledd:

Barnehagen skal støtte barns nysgjerrighet, kreativitet og vitebegjær og gi utfordringer med utgangspunkt i barnets interesser, kunnskaper og ferdigheter

VOKSENROLLEN: Veiviser for barnehagene i Rennebu

Ansvarsfulle og tydelige voksne som ser hvert enkelt barn og møter det med anerkjennelse og en reflekterende holdning. Vi er nysgjerrige og lekne sammen med barna.

BARNES MEDVIRKNING: Barnehageloven § 3:

Barn i barnehagen har rett til å gi uttrykk for sitt syn på barnehagens daglige virksomhet. Barn skal jevnlig få mulighet til aktiv deltakelse i planlegging og vurdering av barnehagens virksomhet. Barnets synspunkter skal tillegges vekt i samsvar med dets alder og modenhet.

PEDAGOGISK DOKUMENTASJON OG EVALUERING:

Barns læring og personalets arbeid må gjøres synlig som grunnlag for refleksjon over barnehagens verdigrunnlag, innhold og oppgaver. Både barna og personalet skal være aktive deltagere i evaluering av barnehagen som arena for danning, omsorg, lek, læring og utvikling. Evaluering skjer fortløpende blant annet gjennom veiledning, barnesamtaler og praksisfortellinger. I tillegg skal halvårsplaner evalueres.

OVERGANGEN BARNEHAGE OG SKOLE

Rammeplan for barnehagens innhold og oppgaver kapittel 5.1:

Barnehagen skal i samarbeid med skolen legge til rette for barns overgang fra barnehage til første klasse og eventuelt skolefritidsordning. Dette skal skje i nært samarbeid med barnets hjem.

Fra eldst til yngst. Samarbeid og sammenheng mellom barnehage og skole i Rennebu kommune
Plan for samarbeid og sammenheng mellom barnehage og skole omfatter alle barnehagene og skolene i Rennebu kommune. Planen skal være ei forpliktende ramme for arbeidet, samtidig som det skal være rom for egenart i den enkelte krets. Førskoleopplegg og samarbeidstiltak synliggjøres i den enkelte barnehage og skole sine planer.

Fagområde: Natur, miljø og teknikk	<p>Fagområdet skal bidra til at barn blir kjent med og får forståelse for planter, dyr, landskap, årstider og vær. Det er et mål at barn skal få en begynnende forståelse av betydningen av en bærekraftig utvikling.</p>	
Aldersgruppe	Mål fra rammeplan (noen av målene er delt opp og fordelt på flere alderstrinn) Gjennom arbeid med natur, miljø, teknikk skal barnehagen bidra til at barna:	Eksempel på aktiviteter
1- 2	opplever glede ved å ferdes i nærmiljøet/naturen til alle årstider gjennom medvirkning, sansing og erfaring.	Utelek Lek med vann og sand Rim, regler, sanger
2- 3	Som for 1-2 åringen + får erfaringer med og kunnskaper om dyr og vekster.	Som for 1-2 åringen + Se og ta på ulike insekter og mark Lek med naturmaterialer Plukke blomster
3- 4	Som for 2-3 åringen + undrer seg over naturens mangfold og får grunnleggende innsikt i natur, miljøvern og samspillet i naturen. får erfaringer i hvordan teknikk kan brukes i leken og hverdagsaktiviteter.	Som for 2-3 åringen + Søppelsortering og kompostering Gardsbesøk Eksperimentering med snø, vann, luft
4- 5	Som for 3-4 åringen + får kunnskap om dyr og vekster og deres gjensidige avhengighet og betydning for matproduksjon.	Som for 3-4 åringen + Bruke faktabøker/ internett og dataspill Kjøkkenhage
5- 6	Som for 4-5 åringen + lærer seg å eksperimentere, systematisere, beskrive og samtale om fenomener i den fysiske verden.	Som for 4-5 åringen + Temaarbeid om sol, måne, stjerner Bruke naturfagsenteret.no for å få ideer
<p style="text-align: center;">Overgangen barnehage/skole</p>		

Fagområde : Antall, rom og form	<p>Gjennom lek, eksperimentering og hverdagsaktiviteter utvikler barna sin matematiske kompetanse. Barnehagen har et ansvar for å oppmuntre barns egen utforskning og legge til rette for tidlig og god stimulering.</p>	
Aldersgruppe	Mål fra rammeplan Gjennom arbeid med antall rom og form skal barnehagen bidra til at barna:	Eksempel på aktiviteter
1- 2	erfarer plassering og orientering og på den måten utvikler sine evner til lokalisering.	Hverdagsaktiviter Dagsrytmen Orienter seg i nærmiljøet i barnehagen
2- 3	Som for 1-2 åringen + erfarer ulike typer størrelser, former og mål gjennom å sortere og sammenligne	Som for 1-2 åringen + Vektlegge fysisk miljø, tilgang på impulser / egnet materiell. Systematisering mht rydding
3- 4	Som for 2- 3 åringen + erfarer, utforsker og leker med form og mønster	Som for 2-3 åringen + Formingsaktiviteter Temaarbeid
4- 5	Som for 3- 4 åringen + opplever glede over å utforske og leke med tall og former	Som for 3-4 åringen + Tallregler, rytmeleker Materiell mht geometriske former
5- 6	Som for 4- 5 åringen + tilegner seg gode og anvendbare matematiske begreper	Som for 4-5 åringen + Mattemeisen "Førskole" Spill Dataspill Litteratur
Overgangen barnehage/skole		

Fagområde : Nærmiljø og samfunn	Gjennom fellesskap og medvirkning får barna i barnehagen kjennskap til de demokratiske prinsipper og får tilknytning til lokalsamfunnet, natur, kunst og kultur, arbeidsliv, tradisjoner og levesett, blir kjent med ulike samfunn og medienes betydning for barns hverdag.
--	---

Aldersgruppe	Mål fra rammeplan: Gjennom arbeid med nærmiljø og samfunn skal barnehagen bidra til at barna;	Eksempel på aktiviteter
1- 2	Erfarer at alle mennesker, uansett alder og forutsetninger, inngår i og bidrar til barnehagens fellesskap	-Hverdagsaktiviteter og Lek -Dagsrytmen -Samspill – samles rundt noe -Tema i samlingsstund
2- 3	Som for 1-2 åringen + Utvikler tillit til egen deltakelse i og påvirkning av fellesskapet Opplever at det tas like mye hensyn til gutter og jenter.	Som for 1-2 åringene+ -Barns medvirkning i hverdagen -Turer i nærmiljøet -Aktiviteter på tvers av kjønn -Bøker/litteratur
3- 4	Som for 2- 3 åringen+ Blir kjent med og deltar i samfunnet gjennom opplevelser og erfaringer i nærmiljøet.	Som for 2-3 åringene + - Gårdsbesøk -Hjemmebesøk -Museumsbesøk -Besøke arbeidsplasser og institusjoner. - Bruke torgplassen.
4- 5	Som for 3- 4 åringen + Utvikler forståelse for ulike tradisjoner og levesett.	Som for 3-4åringene + - Samtaler om etikk, religion og filosofi. -Flerkulturelle erfaringer. -FN-dagen.
5- 6	Som for 4- 5 åringen Blir kjent med noen historiske endringer i lokalmiljø og samfunn Blir kjent med at samene er Norges urbefolkning og får kjennskap til samiske fortellinger, sagn og andre deler av samisk kultur og hverdagsliv	Som for 4-5 åringene+ -Sagn og fortellinger fra Rennebu-tradisjoner og kultur (mat, rim og regler, eventyr, sanger...) -Utstilling Rennebumartnan. - Digitale verktøy (IKT- plan) -Trondheimstur (Vitensenteret) -Overnattingstur. -Samarbeid med samene på Nerskogen /markere samenes folkedag.

Fagområde: Kunst, kultur og kreativitet	<p>Fagområdet skal bidra til at barn får muligheten til å oppleve kunst og kultur og til selv å uttrykke seg estetisk. Å være sammen om kulturelle opplevelser og å gjøre eller skape noe felles, bidrar til samhørighet. Barn skaper sin egen kultur ut fra egne opplevelser.</p>	
Aldersgruppe	Mål fra rammeplan (noen av målene er delt opp og fordelt på flere alderstrinn) Gjennom arbeid med kunst, kultur og kreativitet skal barnehagen bidra til at barna:	Eksempel på aktiviteter
1- 2	Tar i bruk fantasi, kreativ tenkning og skaperglede . Utvikler sin følsomhet til å lytte, iakttå og uttrykke seg gjennom allsidige møter med kultur, kunst og estetikk Opplever at kunst, kultur og estetikk bidrar til nærhet.	<ul style="list-style-type: none"> - Måltid - Ulike malingsteknikker - Musikk og sang m/bevegelser - Rim og regler m/bevegelser - Dans - Utkledningsklær
2- 3	Som for 1-2 åringen + Styrker sin kulturelle identitet og sine personlige uttrykk	Som for 1-2 åringen + <ul style="list-style-type: none"> - Benytte sitt eget nærmiljø -Litteratur -Eventyr -Dramatisering - Tilgang til ulike instrument
3- 4	Som for 2-3 åringen + Utvikler elementær kunnskap om virkemidler, teknikk og form for å kunne uttrykke seg estetisk i visuelt språk, musikk, sang, dans og drama	Som for 2-3 åringen + <ul style="list-style-type: none"> - Ulike formingsmateriell og teknikker - Gi inspirasjon/impulser til rollelek og kreativitet - Den magiske spilledåsen
4- 5	Som for 3-4 åringen + Reflekterer over kultur, kunst og estetikk og opplever at dette bidrar til nærhet og forståelse	Som for 3-4 åringen + <ul style="list-style-type: none"> - Lage kunstutstilling - Dra på forestilling/ utstilling
5- 6	Som for 4-5 åringen + Utvikler sin evne til å bearbeide og kommunisere sine inntrykk og gi varierte uttrykk gjennom skapende virksomhet	Som for 4-5 åringen + <ul style="list-style-type: none"> - Temaarbeid som prosess og resultat. - Samisk kultur. - Se på ulik arkitektur
Overgangen barnehage/skole		

Fagområde: Etikk, religion og filosofi	<p>Fagområdet skal bidra til at barnehagen skal reflektere og respektere det mangfoldet som er representert i barnegruppen, samtidig som den skal ta med seg verdier og tradisjoner i den kristne kulturarven.</p> <p>Personalet må være bevisst sin yrkesetiske rolle og sitt veiledningsansvar, jfr. Veiviseren for barnehagen i Rennebu.</p>	
Aldersgruppe	Mål fra rammeplan (noen av målene er delt opp og fordelt på flere alderstrinn) Gjennom arbeid med etikk, religion og filosofi skal barnehagen bidra til at barna:	Eksempel på aktiviteter
1- 3	Tilegner seg samfunnets grunnleggende normer og verdier Får kjennskap til kristne høytider og tradisjoner Får kjennskap til tradisjoner knyttet til høytider i religioner og livssyn som er representert i barnegruppen	<ul style="list-style-type: none"> - Sosialisering i hverdagsaktiviteter - Advent, jule og påsketradisjoner Høytider, mat, m.m fra ulike kulturer som er representert i barnegruppa - Aktuell litteratur - Aktiv bruk av humor og glede i barnegruppa
2 -3		Som for 1-2 åringen + <ul style="list-style-type: none"> - Bruke leken til å bearbeide opplevelser og følelser
3- 4	Som for 2-3 åringen + Erfarer at grunnleggende spørsmål er vesentlige, ved at det gis anledning og ro til undring og tenkning, samtaler og fortellinger Får innsikt i kristne grunnverdier og deres plass i kulturen	Som for 2-3 åringen + <ul style="list-style-type: none"> - Benytte personer med aktuell kompetanse - Bruke dokker/rollespill - Temaarbeid omkring eksistensielle og filosofiske spørsmål - drøfting og undring Eks vennskap, liv, død, lykke
4- 5	Som for 3-4 åringen + Utvikler toleranse og interesse for hverandre og respekt for hverandres bakgrunn, uansett kulturell og religiøs eller livssynsmessig tilhørighet	Som for 3-4 åringen + <ul style="list-style-type: none"> - Dramatisere eventyr - Temaarbeid, for eksempel Forut. - Musikk og sang fra ulike kulturer - Kari Lamers "Du og jeg og vi to" - Organisere lekegrupper
5- 6	Som for 4-5 åringen + Blir kjent med religion, etikk og filosofi som en del av kultur og samfunn	Som for 4-5 åringen + <ul style="list-style-type: none"> - Kirkebesøk - Aktuell litteratur - Bilder / kunst - Rennebu kommunes Etske verdigrunnlag
Overgangen barnehage/skole		

Fagområde : Kommunikasjon, språk og tekst	Gjennom mange og varierte inntrykk og opplevelser og rik mellommenneskelig kommunikasjon skal barna i barnehagen få en tidlig og god språkstimulering.
--	--

Aldersgruppe	Mål fra rammeplan:	Eksempel på aktiviteter
	Gjennom arbeid med kommunikasjon, språk og tekst skal barnehagen bidra til at barna:	
1-2	Lytter, observerer og gir respons i gjensidig samhandling med barn og voksne. Bli kjent med bøker, sanger, bilder, media med mer	-Hverdagsaktiviteter – måltid, garderobe, stell, sov -Benevning av konkrete og handlinger. -Lek/symbollek -Tett samspill (Fanglæring) -Musikk/Lytting (CD) -Rytme/rim/dans/bevegelse -Dukketeatersamling -Bøker/Tekst/Lesing/Ordbilder
2-3	Som for 1-2 åringen + Videreutvikle sin begrepsforståelse og bruker et variert ordforråd.	Som for 1-2 åringene+ - Lek/parallell lek -Bevegelsessanger -TRAS/ MIO/Alle med. -Spill/Puslespill/Lotto -Bibliotek/Bokbuss -Språklek på PC (IKT-plan) -Tegning/rabling/maling
3-4	Som for 2- 3 åringen+ Bruker sitt språk for å uttrykke følelser, ønsker og erfaringer , til å løse konflikter og å skape positive relasjoner i lek og annet samvær.	Som for 2-3 åringene + -Lek/Rollelek/Samspill - Fortellersamling -Kims Lek -Temasamling om vennskap. -Film/DVD/lydbøker -Snakkepakken -Lekeskriving
4-5	Som for 3- 4 åringen + Får et positivt forhold til tekst og bilde som kilde til estetiske opplevelser og kunnskaper, samtaler , og som inspirasjon til fabulering og nyskaping.	Som for 3-4åringene + -Lyttesamling -Dramasamling/Rollespill/eventyr -Tall- og bokstavaktivitet - Ulik formingsmateriell. -Barnemøter/samtaler.
5-6	Som for 4- 5 åringen Lytter til lyder og rytme i språket og blir fortrolige med symboler som tallsiffer og bokstaver.	Som for 4-5 åringene+ -Språkaktiviteter/ Språksprell -Skrivedans (lek,musikk,bevegelse) - Mattemeisen - Digitale verktøy (IKT-plan) - Tellefanten

Fagområde: Kropp, bevegelse og helse.	Gjennom variert og allsidig fysisk aktivitet ute og inne samt et godt kosthold, får barna i barnehagen innsikt i hvordan de kan ivareta helse og livskvalitet.
--	--

1- 2	Får en positiv selvoppfatning gjennom kroppslig mestring . Skaffer seg gode erfaringer med varierte og allsidige bevegelser og utfordringer.	-Hverdagsaktiviter -Korte turer i nærmiljøet -Sansemotorisk lek med elementene inne og ute -Rim, regler og aktiviteter om "kroppen min"
2- 3	Som for 1-2 åringen + Videreutvikler sin kroppsbeherskelse , grovmotorikk og finmotorikk, rytme og motoriske følsomhet. Utvikler forståelse og respekt for egen og andres kropp og for at alle er forskjellige.	Som for 1-2 åringene+ -Gymsal - Bevegelsesaktiviteter- ute og inne. - Gode hygiene og kostholdsvaner. -Tema i samlingsstund
3- 4	Som for 2- 3 åringen+ Får gode erfaringer med friluftsliv og uteliv til ulike årstider.	Som for 2-3 åringene + -Grønnsakshage -Hagestell – blomster, bær, frukt/Hageselskapet -Kildesortering -Turer i skog og mark med aktiviteter, matlaging med mer.
4- 5	Som for 3- 4 åringen + Får kunnskap om menneskekroppen og forståelse for betydningen av gode vaner og sunt kosthold.	Som for 3-4åringene + -Grønn hverdag -Regelleker - Dekke bord, håndtering av mat/matlaging.
5- 6	Som for 4- 5 åringen Utvikle glede ved å bruke naturen til utforskning og kroppslige utfordringer og får en forståelse av hvordan en bruker og samtidig tar vare på miljøet og naturen.	Som for 4-5 åringene+ -Overnattingstur -Aktiviteter/turer med skolen -Miljøvernorganisasjon -Besøk på miljøstasjon -Grønt flagg/grønn hverdag -Miljøagentene -Mattemeisen -Hamos/Retura/Loop med mer.